

Kulttuuri

”Yksityisyys on myytti”, sanoo tekoälyä ja etiikkaa tutkiva buddhalaismunkki Tenzin Priyadarshi, jonka mukaan olemme tietoturva-asioissa vuosia myöhässä

Tenzin Priyadarshi on MIT:n tekoäly- ja etiikkahankkeen johtaja, joka vierailee nyt Helsingissä.

Tenzin Priyadarshi on buddhalaismunkki ja MIT:n etiikkakeskuksen päällikkö. (KUVA: KAVEH ROSTAMKHANI)

ALOITETAAN kauhukuvista.

”Useimmissa yhteisöissä sotia ehkäisee ihmishenkien menetys. Mutta jos sotilaat eivät ole ihmisiä ja paikalla on vain siviilejä, tulemmeko olemaan yhtä vastahakoisia sotien suhteen? Jos Yhdysvallat tai Nato ei lähetä sotimaan ihmisiä vaan robotteja, muuttaako se käsitystämme siitä, kuinka järkevää on sotia?”

Intialainen **Tenzin Priyadarshi** on Massachusettsin teknillisen korkeakoulun (MIT) Media labin tekoäly- ja etiikkahankkeen johtaja. Buddhalaismunkki Priyadarshi keskustelee tänään tekoälyn etiikasta ja taiteesta Helsingin juhlaviikkojen tapahtumassa Helsingin kaupungintalolla.

Hän miettii usein seuraavaa kysymystä: Kannattaako jotain tehdä vain, koska se on mahdollista? Eli onko teknologinen kehitys oikeutettua vain, koska se on mahdollista?

Ainakin sen kaitseminen on hankalaa.

”Hallitusten tulee tehdä yhä tiiviimpää yhteistyötä yksityisen puolen kanssa, kun päätetään, miten tekoälyä kehitetään.”

Tuleeko Priyadarshille mieleen esimerkkejä, jossa olisi toimittu näin?

”Eipä oikeastaan. Ei tule.”

Priyadarshin puheet ovat siis normatiivisia, eli ohjeellisia.

”Olemme jatkuvasti seitsemän tai kahdeksan vuotta myöhässä.”

OTETAAN vaikka gdpr, eli viime vuonna voimaan tullut Euroopan unionin tietosuoja-asetus. Se muun muassa pakottaa yritykset kertomaan, jos ne hukkaavat asiakkaidensa tietoja esimerkiksi murren yhteydessä.

Tämä on Priyadarshin mukaan mitä ilmeisimmin mainio päätös, mutta se tulee muiden tietoturva-asetusten tapaan vuosia myöhässä.

”Euroopan unioni on ollut etujoukoissa vaikkapa yksityisyysasioissa, mutta olemme silti jatkuvasti seitsemän tai kahdeksan vuotta myöhässä junasta.”

ETIIKAN pitäisi hänen mukaansa olla tekoälyn kohdalla osa keskustelua suunnitteluvaiheesta lähtien.

”Ei etiikkaa pitäisi miettiä teknologian käyttöönoton jälkeen. Sen negatiivisten vaikutusten arviointi jälkikäteen on kuin laittaisi laastarin tilanteen päälle.”

Siksi Priyadarshi heilauttaa kätensä naamalleen huvittuneen oloisena, kun kysyn onko hän huolissaan omasta tietoturvastaan.

”Yksityisyys on myytti.”

Toki hän sanoo olevansa yleisellä tasolla huolestunut vaikkapa terveys- tai pankkitietojen päätyemisestä väärin käsiin.

”Itseni kohdalla en niinkään. Oletan, että puhelimeni kuuntelee minua, ja sen takia lait ja sääntely ovat avuksi.”

SITTEN hyviin uutisiin.

”Uskon että eettinen ajattelu voi tuoda mukanaan parempaa suunnittelua sen sijaan, että olisimme vain kieltämässä asioita.”

Priyadarshi sanoo, että hän tapaa törmätä tekoälyn etiikasta keskusteltaessa ajatukseen, että tausta-ajatuksena on teknologisen kehityksen jarruttaminen.

”Ei ole järkeä lobata kellon kääntämisen puolesta – teknologia kehittyi joka tapauksessa omalla tahdillaan. Eettinen ajattelu pitäisi nähdä teknologian optimointina, ei kehityksen pysäyttämisenä.”

Priyadarshin keskustelutilaisuudessa puhutaan myös Helsingissä taiteesta ja tekoälystä. Vastikään HS esitteli **Sibeliusta** jäljittelevän tekoälysävellyksen. Tekoäly on myös luonut scifikäsikirjoituksen.

”Tekoäly kehittää jo taidetta. Kuten kenen tahansa taiteilijan kohdalla, keskustelua voi käydä siitä, onko taide merkityksellistä vai ei.”

Lopuksi Priyadarshi luettelee tekoälylle kolme käyttötapaa, joiden hyöty olisi hänen mukaansa suuri.

1. Räätelöity opetus. Tekoäly antaa Priyadarshin mukaan ensi kerran mahdollisuuden siihen, että luku- ja kirjoitustaidottomuus voitaisiin hävittää lopullisesti. Koneiden tarjoama opetus mahdollisesti minimoisi opetuksen kulut. ”Ensimmäistä kertaa meillä olisi todellinen mahdollisuus opettaa kaikkia lapsia heidän omalla tasollaan.”

2. Hoitotyö. ”Työntekijöitä ei yksinkertaisesti riitä huolehtimaan kaikista, mikä on suurimpia ihmiskunnan eriarvoistavista tekijöistä.”

3. Opetuksen muuttaminen. ”Uskon, että voimme siirtää toistoon perustuvan opetuksen koneille ja ehkä käyttää enemmän aikaa syvempien kysymysten äärellä.”

Tenzin Priyadarshi ja Marko Ahtisaari isännöivät tekoälyaiheista keskustelua tiistaina 27. elokuuta kello 16.00 Kaupungintalolla. Tapahtuma on osa Helsingin juhlaviikkojen ohjelmaa. Keskusteluun osallistuvat Gisèle Vienne, Linda Liukas, Nadya Peek ja Tero Parviainen.